

मुख्यमंत्री पशुस्वास्थ्य योजना
पशुपालकांच्या दारापर्यंत पशुआरोग्य
सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी
राज्यात फिरते पशुचिकित्सा पथक
सुरू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक- पविआ -१०१७/प्र.क्र.८७/पदुम-३
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक:- २५ फेब्रुवारी, २०१९

प्रस्तावना :-

मा. मंत्री (वित्त) यांनी सन २०१७ च्या अर्थसंकल्पिय अधिवेशनामध्ये "पशुपालकांच्या दारापर्यंत पशुआरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यात ३४९ फिरत्या पशुवैद्यकीय चिकित्सालयाची स्थापना करण्याची" ही नवीन योजना सुरू करण्याची घोषणा केली होती.

२. राज्यातील पशुधनास कृत्रिम रेतन, औषधोपचार, लसीकरण, शस्त्रक्रिया, वंध्यत्व तपासणी, गर्भधारणा तपासणी, इत्यादी प्रकारच्या पशुआरोग्य सेवा पशुवैद्यकीय संस्थामार्फत नियमितपणे पुरविल्या जातात. तथापि, पशुधन आजारी पडल्यास सदर पशुधनास नजीकच्या पशुवैद्यकीय दवाखान्यांमध्ये घेऊन जावे लागते. पशुरुग्ण जर चालण्यास सक्षम नसेल तर पशुपालकांना वाहनाची सोय स्वखर्चाने करावी लागते. बहुतांशी पशुपालकांना हा आर्थिक भार परवडणारा नसतो. त्यामुळे पशुवैद्यकीय सेवेअभावी पशुरुग्णांचा मृत्यू होऊन, पशुपालकांचे आर्थिक नुकसान होते. राज्यातील पशुधनाची उत्पादन क्षमता वाढविण्यासाठी त्यांचे आरोग्य उत्तम असणे गरजेचे आहे व त्याकरीता उत्कृष्ट दर्जाच्या पशुवैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. सबब, राज्यातील दुर्गम, डोंगराळ, आदिवासी बहुल भागामध्ये तसेच ज्या भागामध्ये पशुधनाच्या तुलनेत पशुवैद्यकीय दवाखान्याची संख्या कमी आहे, त्याचप्रमाणे ज्या भागामध्ये दळणवळणाच्या अपुऱ्या सुविधा आहेत, अशा तालुक्यांमधील पशुरुग्णांना पशुवैद्यकीय सेवा पशुपालकांच्या दारापर्यंत पोहचविण्यासाठी, फिरते पशुचिकित्सा पथक स्थापन करणे आवश्यक आहे.

३. वरील बाबींचा विचार करून राज्यातील ३४९ ग्रामीण तालुक्यांमध्ये स्थापन करावयाच्या फिरत्या पशुचिकित्सा पथकांपैकी प्रथम टप्प्यात ८० तालुक्यांमध्ये नवीन ८० फिरती पशुचिकित्सा पथके स्थापन करण्यास, तसेच सदर फिरत्या पशुचिकित्सा पथकांच्या कामाचा सर्वकष अभ्यास करून फलनिष्पत्ती विचारात घेवून, उर्वरीत तालुक्यांमध्ये फिरते पशुचिकित्सा पथके निर्माण करण्याचा निर्णय पुढील टप्प्यात घेण्यास मंत्रिमंडळाने दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१९ रोजीच्या बैठकीत मान्यता दिलेली आहे

४. वर नमूद केलेली वस्तुस्थिती विचारात घेता, पशुपालकांच्या दारापर्यंत पशुरुग्णांना पशुवैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी, राज्यात प्रथम टप्प्यात ८० फिरत्या पशुचिकित्सा पथकाची स्थापना करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

५. राज्यात सद्या कार्यरत असलेल्या ६५ फिरत्या पशुवैद्यकीय दवाखान्या व्यतिरीक्त मुख्यमंत्री पशुस्वास्थ्य योजना या राज्यस्तरीय योजनेतर्गत सोबत जोडलेल्या परिशिष्ट - अ मध्ये नमूद केलेल्या ८० तालुक्यांमध्ये नवीन फिरते पशुचिकित्सा पथक स्थापन करण्यास याद्वारे खालीलप्रमाणे शासन मान्यता देण्यात येत आहे:-

(अ) योजनेचे स्वरूप:-

(१) सदर योजनेअंतर्गत फिरत्या पशुचिकित्सा पथकामध्ये उपकरणांनी सुसज्ज वाहन तसेच पशुवैद्यकीय अधिकारी किंवा कर्मचारी आणि वाहन चालक तथा मदतनीस (Driver cum Helper) यांचा समावेश असेल.

(२) या पथकाकरीता आवश्यक असणारी औषधे, हत्यारे व उपकरणे इत्यादी बाबी साठीचा निधी सद्या कार्यरत असलेल्या फिरत्या पशुवैद्यकीय दवाखान्यांकरीता मंजूर असलेल्या लेखाशिर्षातर्गत उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(३) तसेच सदर पथकाच्या वाहनासाठी आवश्यक असलेले इंधन, वाहन दुरुस्ती व देखभाल इत्यादी बाबींसाठी येणाऱ्या खर्चाकरीता आवश्यक असलेला निधी सद्या कार्यरत असलेल्या फिरत्या पशुवैद्यकीय दवाखान्यांकरीता मंजूर असलेल्या लेखाशिर्षातर्गत उपलब्ध करून देण्यात येईल.

(४) फिरत्या पशुवैद्यकीय दवाखान्यांची सेवा परिणामकारकरित्या उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने टोल फ्री क्रमांकाची सुविधा, ॲन्ड्रॉइड ॲप (कॉल सेंटर सुविधासह) उपलब्ध करून देण्याची कार्यवाही आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी करावी.

(ब) पशुवैद्यकीय सेवांचा तपशील.

सदर योजनेतर्गत पुरविण्यात येणाऱ्या पशुवैद्यकीय सेवांचा तपशील सोबतच्या परिशिष्ट-ब मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राहील.

(क) पशुवैद्यकीय अधिकारी / कर्मचारी तसेच वाहनचालक तथा मदतनीस यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या.

सदर फिरत्या पशुचिकित्सा पथकासाठी नियुक्त करण्यात येणाऱ्या पशुवैद्यकीय अधिकारी / कर्मचारी तसेच वाहनचालक तथा मदतनीस यांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या सोबतच्या परिशिष्ट-क मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे असतील.

(ड) उपकरणे:-

सदर पथकाच्या वाहनांमध्ये प्रामुख्याने खाली नमूद केलेली उपकरणे राहतील:-

(१) कास्टींग उपकरणे - पशुधनाचे पाय बांधण्यासाठी दोरी, तोंड व जबडा बांधण्याचे कपडे, पशुधनास पकडण्यासाठी जाळी. बसलेले जनावर उभे करण्यासाठी ट्रस ॲण्ड चेन पुली. (२) आय/व्ही कॅन्यूला आय/ व्ही कॅथेटर

(३) तात्पुरता अस्थीभंग स्थिर करण्यासाठी विविध उपकरणे स्प्लींट

(४) शस्त्रक्रिया आणि इतर कार्यपद्धतीसाठी वेदनाशमक व इतर औषधे झायलेझाईन, केटामाईन, प्रोप्रोफोल, डायझेपाम, डोक्साप्रॅम, योहीम्बीन, ॲटोपीन सल्फेट, सोडियम

थायोसल्फेट, इंजेक्शन अर्गोमेट्रिन, इंजेक्शन पाम (PAM), इंजेक्शन कॅल्शियम ग्लुकोनेट, अँक्टीव्हेटेड चारकोल, इंजेक्शन बेरेनिल, बी.पी. हँडल, सर्जिकल ब्लेड, क्रोमिक कॅटगट, नायलॉन, सुचरींग निडल्स, स्ट्रेट + कर्व्ड, निडल होल्डर, पोव्हिडोज आयोडीन, अबझॉरबंट कॉटन.

६. कर्मचारीवृंदांची नियुक्ती.

- (१) सदर पशुचिकित्सा पथकांसाठी पशुवैद्यकीय अधिकारी / कर्मचारी उपलब्ध मनुष्यबळातून नियुक्त करण्यास तसेच उपलब्ध मनुष्यबळ कमी असल्यास, ठराविक कालावधीसाठी सेवानिवृत्त पशुवैद्यकीय अधिकारी / कर्मचारी यांची प्रचलीत धोरणानुसार मानधन तत्वावर नियुक्ती करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.
- (२) सदर पशुचिकित्सा पथकांसाठी वाहन चालक तथा मदतनीस ही पदे रु. १५०००/- प्रति कर्मचारी-प्रति माह एवढ्या एकत्रित वेतनावर प्रचलीत धोरणानुसार बाह्यस्रोताद्वारे भरण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

७. आवश्यक वाहने व उपकरण खरेदी आणि फॅब्रीकेशनसाठी तसेच मनुष्यबळावरील खर्चाची तरतूद.

- (१) सदर पशुचिकित्सा पथकांसाठी उपकरणे व फॅब्रीकेशनसह वाहन खरेदी करण्यासाठी प्रति वाहन अंदाजे रु. १६.०० लक्ष, याप्रमाणे ८० वाहनांसाठी रु. १२.८० कोटी एवढ्या अनावर्ती खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर वाहन व उपकरणांची खरेदी शासनाच्या प्रलचीत धोरणानुसार करण्यात यावी.
- (२) सदर योजनेअंतर्गत आवश्यक असलेल्या मनुष्यबळासाठी (वाहन चालक कम मदतनीस), वाहन दुरुस्ती देखभाल, इंधन आणि औषधी खरेदीसाठी खालीलप्रमाणे एकूण रु ३.९४ कोटी एवढ्या आवर्ती खर्चास मान्यता देण्यात येत आहे.

आवर्ती खर्च

अ. क्र.	विवरण	संख्या	प्रती माह खर्च	एकूण किंमत प्रती वर्ष
			(रक्कम रु. लक्षात)	
१	वाहनचालक कम मदतनीस @रु.१५०००/- प्रती माह	८०	१२.००	१४४.००
२	वाहन दुरुस्ती देखभाल खर्च @ रु.६०००/- प्रती माह	८०	४.८०	५७.६०
३	इंधन खरेदीसाठी खर्च @ रु. १०,०००/- प्रती माह	८०	८.००	९६.००
४	औषधी खरेदीसाठी खर्च @ रु. १०,०००/- प्रती माह	८०	८.००	९६.००
एकूण				३९३.६०

- (३) सदर पशुचिकित्सालयासाठी सेवानिवृत्त पशुवैद्यकीय अधिकारी / कर्मचारी यांची प्रचलीत धोरणानुसार मानधन तत्वावर नियुक्ती केल्यास, यावरील खर्च आयुक्त

पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडील मंजूर अनुदानातून करण्यात यावा.

८. सदर योजनेसाठी संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त हे कार्यान्वयीन अधिकारी तसेच आहरण व संवितरण अधिकारी असतील. त्याचप्रमाणे संबंधित प्रादेशिक पशुसंवर्धन सहआयुक्त हे प्रादेशिक स्तरावरील आणि आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे राज्यस्तरावरील सनियंत्रण अधिकारी राहतील.

९. सदर योजनेसाठी होणारा खर्च खाली नमूद केलेल्या लेखाशिर्षामधून भागविण्यात यावा.

मागणी क्र. डी - ४, २४०३, पशुसंवर्धन,

१०१ - पशुवैद्यकीय सेवा व पशुआरोग्य,

(०५) - पशुंच्या रोगांचे नियंत्रण,

(०५)(०१) - पशुंच्या रोगांचे नियंत्रण (अनिवार्य),

१० - कंत्राटी सेवा, १३- कार्यालयीन खर्च, २१- पुरवठा व सामुग्री,

२४ - पेट्रोल, तेल व वंगण, २८ - व्यावसायिक सेवा व प्रदाने, ५१ - मोटार वाहने,

संकेतांक - २४०३ ०१८७

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०२२५१२५३१६५७०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(विजय चौधरी)

शासनाचे उप सचिव

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
२. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, औंध, पुणे- ०७.
३. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
४. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र- १/२, मुंबई / नागपूर.
५. मा. मंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
६. मा. मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
७. मा. राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
९. सर्व प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन,
१०. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त,
११. सर्व जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद
१२. वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
१३. नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

१४.निवड नस्ती (पदुम- ३)

(शासन निर्णय क्रमांक- पविआ -१०१७/प्र.क्र.८७/पदुम-३, दिनांक- २५ फेब्रुवारी, २०१९ चे सहपत्र)

परिशिष्ट - अ

८० तालुकानिहाय फिरत्या पशुचिकित्सा पथकांची यादी

अ.क्र.	जिल्हा	अ.क्र.	तालुक्याचे नाव	प्रस्तावित फिरते पशुचिकित्सा पथक
१	२	३	४	५
	मुंबई विभाग			
१.	ठाणे	१	मुरबाड	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मुरबाड
२.	पालघर	२	मोखाडा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मोखाडा,
		३	जव्हार	फिरते पशुचिकित्सा पथक, जव्हार,
		४	वाडा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, वाडा,
३.	रायगड	५	श्रीवर्धन	फिरते पशुचिकित्सा पथक, श्रीवर्धन
		६	रोहा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, रोहा
४.	रत्नागिरी	७	दापोली	फिरते पशुचिकित्सा पथक, दापोली
		८	मंडणगड	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मंडणगड
५.	सिंधुदुर्ग	९	दोडामार्ग	फिरते पशुचिकित्सा पथक, दोडामार्ग
	पुणे विभाग			
६.	पुणे	१०	जुन्नर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, जुन्नर
		११	मावळ	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मावळ
		१२	वेलहा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, वेलहा
		१३	भोर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, भोर
७.	सातारा	१४	वाई	फिरते पशुचिकित्सा पथक, वाई
		१५	माण	फिरते पशुचिकित्सा पथक, माण
		१६	खटाव (वडूज)	फिरते पशुचिकित्सा पथक, खटाव (वडूज)
८.	सांगली	१७	कवठेमहांकाळ	फिरते पशुचिकित्सा पथक, कवठेमहांकाळ
		१८	जत	फिरते पशुचिकित्सा पथक, जत
		१९	आटपाडी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, आटपाडी
९.	सोलापूर	२०	माढा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, माढा
		२१	सांगोला	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सांगोला
१०.	कोल्हापूर	२२	शिरोळ	फिरते पशुचिकित्सा पथक, शिरोळ
		२३	कागल	फिरते पशुचिकित्सा पथक, कागल
		२४	पन्हाळा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, पन्हाळा
	नाशिक विभाग			
११.	नाशिक	२५	बागलान	फिरते पशुचिकित्सा पथक, बागलान
		२६	देवळा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, देवळा
१२.	धुळे	२७	शिरपुर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, शिरपुर
१३.	नंदुरबार	२८	अक्कलकुवा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, अक्कलकुवा
		२९	धडगांव	फिरते पशुचिकित्सा पथक, धडगांव

१	२	४	३	५
१४.	अहमदनगर	३०	कर्जत	फिरते पशुचिकित्सा पथक, कर्जत
		३१	श्रीगोंदा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, श्रीगोंदा
		३२	नेवासा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, नेवासा
	औरंगाबाद विभाग			
१५.	औरंगाबाद	३३	फुलंब्री	फिरते पशुचिकित्सा पथक, फुलंब्री
		३४	सिल्लोड	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सिल्लोड
		३५	सोयगांव	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सोयगांव
१६.	परभणी	३६	सेलू	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सेलू
		३७	पुर्णा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, पुर्णा
१७.	जालना	३८	भोकरदन	फिरते पशुचिकित्सा पथक, भोकरदन
		३९	घनसावंगी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, घनसावंगी
		४०	जालना	फिरते पशुचिकित्सा पथक, जालना
१८.	बीड	४१	वडवणी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, वडवणी
	लातूर विभाग			
१९.	लातूर	४२	निलंगा,	फिरते पशुचिकित्सा पथक, निलंगा,
		४३	देवणी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, देवणी
		४४	जळकोट	फिरते पशुचिकित्सा पथक, जळकोट
२०.	नांदेड	४५	देगलूर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, देगलूर
		४६	भोकर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, भोकर
		४७	बिलोली	फिरते पशुचिकित्सा पथक, बिलोली
२१.	हिंगोली	४८	हिंगोली	फिरते पशुचिकित्सा पथक, हिंगोली
२२.	उस्मानाबाद	४९	भूम	फिरते पशुचिकित्सा पथक, भूम
		५०	कळंब	फिरते पशुचिकित्सा पथक, कळंब
	अमरावती विभाग			
२३.	अमरावती	५१	अचलपूर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, अचलपूर
		५२	अंजनगांव सुर्जी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, अंजनगांव सुर्जी
२४.	अकोला	५३	अकोट	फिरते पशुचिकित्सा पथक, अकोट
		५४	बार्शी-टाकळी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, बार्शी-टाकळी
२५.	बुलढाणा	५५	सिंदखेडराजा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सिंदखेडराजा
	नागपूर विभाग			
२६.	नागपूर	५६	नरखेड	फिरते पशुचिकित्सा पथक, नरखेड
		५७	पारशिवनी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, पारशिवनी
२७.	भंडारा	५८	तूमसर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, तूमसर
		५९	मोहाडी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मोहाडी
		६०	पवनी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, पवनी

१	२	४	३	५
२८.	गोंदिया	६१	तिरोडा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, तिरोडा
		६२	अर्जुनी मोरगांव	फिरते पशुचिकित्सा पथक, अर्जुनी मोरगांव
		६३	आमगांव	फिरते पशुचिकित्सा पथक, आमगांव
		६४	सालेकसा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सालेकसा
		६५	गोरेगांव	फिरते पशुचिकित्सा पथक, गोरेगांव
२९.	गडचिरोली	६६	मुलचेरा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मुलचेरा
		६७	एटापल्ली	फिरते पशुचिकित्सा पथक, एटापल्ली
		६८	भामरागड	फिरते पशुचिकित्सा पथक, भामरागड
		६९	कोरची	फिरते पशुचिकित्सा पथक, कोरची
३०.	वर्धा	७०	कारंजा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, कारंजा
		७१	आर्वी	फिरते पशुचिकित्सा पथक, आर्वी
३१.	चंद्रपूर	७२	राजुरा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, राजुरा
		७३	सिंदेवाही	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सिंदेवाही
		७४	जिवती	फिरते पशुचिकित्सा पथक, जिवती
		७५	पोंभुर्णा	फिरते पशुचिकित्सा पथक, पोंभुर्णा
		७६	चंद्रपूर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, चंद्रपूर
		७७	भद्रावती	फिरते पशुचिकित्सा पथक, भद्रावती
		७८	बल्लारपूर	फिरते पशुचिकित्सा पथक, बल्लारपूर
		७९	सावली	फिरते पशुचिकित्सा पथक, सावली
		८०	मूल	फिरते पशुचिकित्सा पथक, मूल

(शासन निर्णय क्रमांक- पविआ -१०१७/प्र.क्र.८७/पदुम-३, दिनांक- २५ फेब्रुवारी, २०१९ चे सहपत्र)

परिशिष्ट - ब

पशुवैद्यकीय सेवांचा तपशील

(अ) प्रसुतीसंबंधी सेवा:-

- (१) वंध्यत्व - निदान व उपचार
- (२) अवघड किंवा मंद गतीने प्रसुती, योनी व गर्भाशयातून अवयव किंवा त्याचा भाग बाहेर येणे, जनावरांचे रेक्टम बाहेर येणे इ.
- (३) सुकलेला गर्भ, मृत गर्भ बाहेर काढणे.
- (४) शस्त्रकियेद्वारे प्रसुती

(ब) प्रथमोपचार सेवा

(क) तातडीच्या चिकित्सकीय सेवा:-

- (१) मिल्क फिवर, केटोसीस इ. सारखे चयापयय विकार
- (२) संसर्गजन्य विकार
- (३) प्रोटोझोन विकार
- (४) अन्न विषबाधा, आम्लाचे उपचन, पोट फुगणे, अतिसार
- (५) ऑक्सॅनो फॉस्फरस विषबाधा
- (६) वनस्पतीजन्य विषबाधा
- (७) सर्पदंश/ किटकाचा चावा
- (८) अॅलर्जी
- (९) पक्षाघात

(ड) शस्त्रक्रिया सेवा :-

- (१) दुखापत
- (२) गळू
- (३) जखम
- (४) अस्थीभंग
- (५) शोपूट व शिंगाचे विच्छेदन
- (६) रुमेनोटॉमी, डोळ्यांचा कर्करोग
- (७) स्ट्रिंग हॉल्ट इत्यादी.

(इ) इतर कोणत्याही चिकित्सकीय आपातकालीन परिस्थितीत पुरविण्यात येणाऱ्या सेवा

(शासन निर्णय क्रमांक- पविआ -१०१७/प्र.क्र.८७/पदुम-३, दिनांक- २५ फेब्रुवारी, २०१९ चे सहपत्र)

परिशिष्ट - क

**पशुवैद्यकीय अधिकारी / कर्मचारी तसेच वाहन चालक तथा मदतनीस यांची कर्तव्ये व
जबाबदाऱ्या**

(अ) पशुवैद्यकीय अधिकारी

- (१) फिरत्या पशुवैद्यकीय दवाखान्याच्या संचाचे (बेसीक केअर) नेतृत्व करणे
- (२) आजारी असलेल्या प्राण्याला प्रथमोपचार देणे.
- (३) आजारी प्राण्यावर आवश्यक उपचार करणे.
- (४) भेट आणि देखभाल केलेल्या पशुधनाची व्हेटरीनरी केअर रेकॉर्ड्स फॉर्ममध्ये दस्तावेजीकरणे केल्याची खात्री करणे.
- (५) उपकरणांची देखभाल, फिरत्या दवाखान्याची स्वच्छता याबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करणे
- (६) औषधांच्या साठ्याची नोंद ठेवणे

(ब) वाहन चालक कम मदतनीस

- (१) वाहन चालविणे व वाहनाची वेळच्या वेळी देखभाल करून, वाहन सुस्थितीत राहिल याची काळजी घेणे.
- (२) पशुवैद्यकाच्या मार्गदर्शनाखाली औषधोपचारासाठी पशुधनास पकडणे आणि हाताळण्यासाठी पशुवैद्यकीय अधिकाऱ्यास मदत करणे.
- (३) पशुवैद्यकीय अधिकारी यांना पशुउपचारासाठी / पशुंच्या तपासणीसाठी सहाय्य करणे.
